

Retningslinjer for utslipp av avløpsvann fra spredt bolig-, fritids- og annen bebyggelse

Bærum, 12.01.2012

1. Virkeområde

Retningslinjene gjelder ved utslipp av sanitært avløpsvann fra fritids-, bolig- og annen bebyggelse med innlagt vann der det ikke er ført frem offentlige ledninger og hvor utslippet ikke overstiger 50 pe. Det vises til forurensningsforskriftens kapittel 12 om krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra denne type bebyggelse

Retningslinjene er ment som hjelp for aktuelle tiltakshavere i Bærum kommune som ledd i søkeprosessen og kommunens saksbehandling.

Retningslinjene er en tydeliggjøring av hva Bærum kommune som forurensningsmyndighet vil kreve ved etablering og oppgradering av denne typen renseanlegg.

Utslipp det må søkes tillatelse for er:

- Alle utslipp av avløpsvann til grunn eller vassdrag.
- Vesentlig utvidelse/endring av eksisterende utslipp
- Utslipp som i dag ikke renses på tilfredsstillende måte.

2. Definisjoner

Sanitært avløpsvann: Samlet avløp fra husholdningsaktiviteter. Dette kan deles opp i svart- og gråvann.

Svartvann: Avløpsvann fra vannklosett.

Gråvann: Avløpsvann fra kjøkken, bad, vaskerom eller lignende.

Innlagt vann: Vann fra vannverk, brønn, cisterneanlegg eller lignende som gjennom ledning er ført innendørs.

Personekvivalent, pe: Den mengde organisk stoff som brytes ned biologisk med et biokjemisk oksygenforbruk målt over 5 døgn, BOF₅, på 60 g oksygen per døgn. Normalt kan man regne at 1 person vil bidra med 1 pe.

Kjørbar vei: Gjennomgående vei eller blindvei som har snuplass og dessuten kurvatur, stigningsforhold, bredde og styrke til å tåle en tankbil for septikktømming. Fremkommelighet må være ivarettatt året rundt.

Resipient: Vannforekomst som mottar forurensninger fra avløpsvann. Resipient kan være jord/grunnvann eller overflatevann (bekk, elv, innsjø, fjord).

Årssikker vannføring: Vannføring som ved middeltemperatur over frysepunktet ikke tørker ut av naturlige årsaker oftere enn hvert tiende år i gjennomsnitt.

ADK-1 kurs: Kurs i praktisk utførelse av utvendig ledningsanlegg for vann og avløp.

3. Søknadsprosedyre

Utslippet er søknadspliktig i medhold av forurensningsforskriften § 12-4, §§12-7 til 12-13. Selve anlegget er søknadspliktig i medhold av plan- og bygningsloven. Dette må avklares med kommunens byggesaksavdeling. Kommunen skal samordne utslipps- og byggetillatelsen.

Ved søknad om utslippstillatelse skal kommunens søknadsskjema benyttes; *Søknad om utslippstillatelse for bolig-, fritids- og annen bebyggelse*. Skjemaet finnes blant annet på Bærum kommunes internettside www.baerum.kommune.no/va

Fullstendig søknad, i samsvar med disse retningslinjer og kravene i forurensningsforskriften, skal som hovedregel avgjøres av Bærum kommune innen 6 uker. Saksbehandlingstiden løper fra søknaden er mottatt Vann og Avløp plan. Det vil varsles om utvidet saksbehandlingstid dersom fristen på seks uker ikke er utløpt og dersom det foreligger særlige forhold som protester, brukerkonflikter eller lignende.

Søknad som avviker fra ovennevnte krav skal behandles uten ubegrunnet opphold, men behandlingen vil da kunne ta mer enn 6 uker.

Naboer og andre som spesielt berøres av det aktuelle utslippet må varsles tidlig i søknadsprosessen. Kopi av varsel skal sendes Vann og Avløp plan samtidig med at varsel sendes til naboer. Forurensningsforskriften krever at varslede parter minst skal få en frist på fire uker til å uttale seg. Endelig utslippssøknad skal således ikke sendes kommunen før fristen er utløpt.

Ansvarlig søker skal stå for koordinering av hele søknadsprosessen og påse at prosjekterende og utførende har de nødvendige kvalifikasjoner, se pkt 6.

4. Godkjente renseløsninger

Der forholdene ligger til rette for det, skal det benyttes følgende renseløsning:

- **Lukket infiltrasjonsanlegg.** Utføres i henhold til VA/Miljøblad nr.59 og Norvar-rapport 49/1994, "Grunnundersøkelser for infiltrasjon – små avløpsanlegg". Filteret må støtbelastes og det skal monteres peilerør for kontroll av eventuell oppstuvning i anlegget. I spesielle tilfeller kan nedstrøms prøvetakingspunkt bli krevd.

Der forholdene ikke ligger til rette for å benytte lukket infiltrasjonsanlegg, tillates følgende renseløsninger:

- **Våtmarksfilter med forfilter.** Utføres i henhold til VA/Miljøblad nr.49. Det skal være kum for prøvetaking etter anlegget.
- **Minirensanlegg.** Skal ha dokumentasjon som tilfredsstiller NS-EN 12566-3 eller tilsvarende standard for rensegrad, slamproduksjon og gjennomsnittlig lufttemperatur. Det må dokumenteres at renskravene for fosfor (Tot-P) og organisk stoff (BOF₅) oppfylles. Vi viser i tillegg til VA-Miljøblad 52, som tar for seg praktiske forhold som ikke blir dekket av NS-EN 12566-3. For å tilfredsstille kravene i forurensningsforskriften §12-8 om følsomme områder gis det kun tillatelse til rensanlegg konstruert for fjerning av organisk stoff og fosfor.
- **Biologisk filter.** Godkjenningen gjelder bare for gråvann. Utføres i henhold til VA/Miljøblad nr.60. Anlegget skal ha støtbelastning med pumpe. Det må benyttes

filtermedier med høy kapasitet for binding av løst fosfor. Inspeksjonskum må etableres for prøvetaking av rensert vann.

Der det etter kommunens vurdering er spesielle forhold, som viktige brukerinteresser eller vanskelige resipientforhold, tillates følgende renseløsning:

- **Tett tank.** Gjelder bare for toalettavløp, og godkjennes bare i kombinasjon med godkjent renseløsning for gråvann. Tanken skal være utført og testet i henhold til norsk standard. Tanken skal være utstyrt med alarm som varsler ved høyt nivå og ha tilstrekkelig størrelse for 1 års bruk. Kun vannbesparende toalett skal være tilknyttet tanken. Det skal være godkjent helårs atkomstvei med tømmeutstyr til tanken. Tett tank skal plasseres maks. 25 meter fra kjøreveg og bunnen av tanken skal ligge maks. 5 meter lavere enn vegnivå.

Slamavskiller skal utføres i henhold til VA/Miljø-blad nr.48. Det skal være godkjent helårs atkomstvei med tømmeutstyr til slamavskilleren. Den skal plasseres maks. 25 meter fra kjøreveg og bunn slamavskiller skal ligge maks. 5 meter lavere enn vegnivå. For gråvannsanlegg kan prefabrikkert **filterposekum** benyttes istedenfor slamavskiller, der det ikke er mulighet for tømning av slamavskiller.

Alle renselanlegg skal ha dokumentasjon på at anerkjent dimensjonering og utforming er benyttet.

Avløpsfrie toalettløsninger, som biologisk toalett, er ikke søknadspliktig etter forurensningsforskriften kapittel 12.

5. Etterpolering og utslippssted

Etterpolering

Etterpoleringsanlegg er ekstra rensetrinn plassert etter renselanlegget og flere løsninger er utviklet. Dokumentert driftsikkerhet av en del etterpoleringsmetoder, gjør at kommunen vil vurdere krav i hvert enkelt tilfelle. Dersom det ikke er mulig å infiltrere vann fra minirenselanlegg er det prinsipielt ønskelig å la utslippsvannet få lengre oppholdstid / rensing i rensetrinn beskrevet i f.eks VA miljøblad 60.

Dersom stedlige løsmasser skal inngå som rensedium i forbindelse med etterpolering må infiltrasjon skje etter vilkår beskrevet i VA miljøblad nr. 59 (lokalitet og jordsmonnets renseevne må vurderes).

Når et utslipp går til vassdrag kun via prefabrikkerte etterpoleringsenheter med kort oppholdstid vil bakteriekravet kommunen setter (se pkt. 7) sees i lys av den teknologiske utvikling og begrensningene denne kan medføre.

Utslippsted

Generelt

Resipientkapasiteten skal tillegges vekt. Utslippsted må legges slik at det ikke kommer i konflikt med nedstrøms brukerinteresser, se også pkt 6. Ved valg av teknisk løsning skal robuste driftegenskaper vektlegges.

Spesielt om utslipp av rensset vann fra minirensanlegg, våtmarksfilter, biofilter m.fl:

Der løsmassene har tilstrekkelig hydraulisk kapasitet skal utslippet etter rensing infiltreres i grunnen. Utslipp fra minirensanlegg og våtmarksfilter skal infiltreres hvis dette er mulig, se VA/Miljø-blad nr.59, punkt 4.9. Tilsvarende gjelder utslipp fra biofilter, se VA/Miljø-blad nr.60, punkt 4.7.5. Som hovedregel skal det etableres en enhet eller sikring mot igjentetting av filtergrøfter i forbindelse med infiltrasjon. Dersom sikring ikke etableres skal leverandør av minirensanlegg garantere for at slamflukt ikke oppstår. Overløpsanordninger kan vurderes tillatt i spesielle tilfelle.

Dersom det av faglige hensyn ønskes utslipp til vassdrag er kravet at denne skal være helårsvannførende. Bruk av jordbruksdren o.l før utslipp til resipient kan vurderes tillatt.

Dersom det søkes om et utslipp til bekk med svak vannføring skal utslippet arrangeres til gruslagt grøft eller kum. Ved gruslagt grøft skal overdekningsmasser og grus skilles med massese-parasjonssperre. Utslippspunktet må være funksjonelt ved frost og sikres mot overvann / flom.

6. Krav til planlegging og utførelse

Planlegging

Foretak som utfører planlegging skal være godkjent i aktuelle godkjenningssområder i henhold til plan- og bygningsloven.

De som utreder utslipp til jordsmonn eller til vassdrag skal være nøytral fagkyndige og må ha nødvendig avløpsteknisk og hydrogeologisk kompetanse. All utredning skal sammenfattes i en rapport som danner grunnlag for søknad om utslippstillatelse.

Ved utslipp til grunnen må det alltid gjøres grunnundersøkelser. Brukerinteresser som antas å bli berørt av utslippet, herunder interesser knyttet til drikkevannsforsyning, rekreasjon og næringsvirksomhet, skal beskrives (fysiske avstander, avløpsvannets oppholdstid m.m) og inntegnes på kart. Det skal innhentes opplysninger om type og tilstand for drikkevannskilder som kan tenkes å bli berørt av utslippet.

Kommunen kan kreve at det utarbeides en samlet avløpsplan for et område. Ved nyanlegg eller utvidelse på annenmanns grunn skal det foreligge erklæring fra grunneier om tillatelse til dette. Dette gjelder både for ledningsanlegg og rensanlegg. Kopi av erklæring skal vedlegges søknad om utslipp. Erklæringen skal tinglyses før at tillatelse er gitt.

Utførelse.

Foretak som utfører avløpsanlegg skal ha dokumentert kunnskap innen bygging av mindre avløpsanlegg, samt være godkjent i aktuelle godkjeningsområder og -klasser i henhold til plan- og bygningsloven. Den som utfører arbeidene på stedet skal kunne dokumentere relevant kompetanse, for eksempel utdanning som maskinentreprenør eller rørlegger, og tilleggsutdanning i form av ADK-1 kurs og andre relevante kurs. I tillegg skal vedkommende kunne dokumentere erfaring fra tilsvarende arbeider.

Innsendelse av sluttdokumentasjon

Sluttdokumentasjonen skal inneholde situasjonskart med målsatt plassering av avløpsanlegget på eiendommen. Dette skal sendes inn til Bærum kommune, avd. Vann og Avløp når arbeidet er utført. Utslippstillatelsen regnes ikke som oppfylt før kommunen har mottatt sluttdokumentasjon.

7. Krav til drift.

Avløpsanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes på en slik måte at omgivelsene ikke utsettes for sjenerende lukt. Avløpsvann skal ikke være på avveie i naturen. Anleggene skal oppfylle følgende utslippkonsentrasjoner, regnet som årlig middelverdi (gjennomsnittsverdi):

Parameter:	Utslippkonsentrasjon:
Tot-P (Total fosfor)	<1,0 mg/l (Dette tilsvarer en renseeffekt på >90%)
BOF ₅ (Biokjemisk oksygenforbruk)	<25 mg/l. (Dette tilsvarer en renseeffekt på >90%)
TKB (Termostabile koliforme bakterier)	<1.000 stk/100 ml

Alle slamavskillere og tette tanker skal inngå i kommunens tømmeordning for avløpsslam. Kommunens regler for tømning av avløpsslam gjelder.

Eiere av alle anlegg bortsett fra lukkede infiltrasjonsanlegg skal inngå drifts- og vedlikeholdsavtale med leverandør eller firma som etter Bærum kommunes vurdering har tilstrekkelig kompetanse. Kopi av avtalen skal oversendes Bærum kommune før anlegget settes i drift.

Firma som har drifts- og vedlikeholdsavtale skal:

- Foreta driftsbesøk på anlegget minimum 2 ganger pr. år. Driftsbesøkene skal skje med ca. ½ års mellomrom. Ved driftsbesøket skal anlegget gjennomgås i nødvendig grad, det skal utføres nødvendig servicearbeid og eventuelle utløpsprøver skal tas.
- Utarbeide årsrapport for anlegget. Årsrapport oversendes Bærum kommune innen 01. februar etterfølgende år. Den skal minimum inneholde følgende:
 - a, Kort beskrivelse av anlegget.
 - b, Omtale av driftsforholdene forrige år, med spesiell vekt på eventuelle driftsproblemer.
 - c, Resultater fra eventuelle vannanalyser.

Ved alvorlige driftsproblemer skal firma som er ansvarlig for serviceavtale ha en maks. utrykningstid på 24 timer.

Varighet

Serviceavtalene gjelder for ubestemt tid. Kommunen skal til enhver tid ha kopi av gjeldene avtale og skal godkjenne firma ved bytte av leverandør. Ved salg av eiendom skal avtalen overføres til ny eier, slik at anlegget blir fulgt opp tilstrekkelig.

8. Anleggseiers kontroll.

For alle renseanlegg skal det lages en **tilstandrapport** minimum hvert 5. år. Denne skal evaluere anleggsfunksjon som innbefatter analyse på representativ utløpsprøve for Tot-P, BOF₅ og TKB. Ved avvik i forhold til utslippstillatelse skal tiltak forslås. Rapporten innsendes til Bærum kommune, avd. Vann og avløp.

Alle prøver skal analyseres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene. Analysemetoder nevnt i forurensningsforskriftens kapittel 11, vedlegg 2 punkt 2.2 skal benyttes.

Pålagt ekstern kontroll og prøvetaking skal utføres av det firmaet som har drifts- og vedlikeholdsvtale eller annet firma som etter Bærum kommunes vurdering har tilstrekkelig kompetanse, og bekostes av eier.

9. Kommunens tilsyn.

Kommunen eller den som kommunen bemyndiger har anledning til å foreta tilsynsbesøk til anleggene, og kan ta utløpsprøver for kontroll av at rensekrav overholdes.

Alle slamavskillere og tette tanker skal kontrolleres av renovatør ved hver tømming i henhold til kontrollskjema.

10. Endring eller omgjøring av tillatelse

Kommunen kan i medhold av forurensningsloven § 18 oppheve eller endre vilkår i tillatelse og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake.

11. Klage

Bærum kommunes klagenemd er klageinstans. Klagefristen er 3 uker fra vedtak er mottatt. Klagen sendes via avd. Vann og avløp.